

ARTI DİŞLER (SÜPERNÜMERER DİŞLER)

SUPERNUMERARY TEETH

Mehmet Ali ERDEM¹, Burak ÇANKAYA¹, Gülşah GÜVEN¹, Çetin KASAPOĞLU¹

ÖZET

Artı dişler çenelerde görülen gelişimsel bir bozukluktur. Artı dişlerin genetik veya çevresel faktörlere bağlı meydana geldiği düşünülmese de, etyolojisi bilinmemektedir. Artı dişler bir yada birkaç tane olabildikleri gibi tek taraflı veya çift taraflı olarak konumlanabilirler. Komşu diş kökünde rezorpsiyon, sürekli dişte sürme gecikmesi ve yer değiştirme gibi komplikasyonlara neden olabileceği için bu dişlerin çekimleri gerekmektedir. Bu makalede maksilla veya mandibulada artı dişleri olan dört olgunun klinik özellikleri, tedavileri literatürlerle birlikte değerlendirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Artı dişler, paramolar, distomolar, supernumerer premolar.

ABSTRACT

Supernumerary teeth are developmental disturbance encountered in the dental arches. Although this problem seems to be caused by genetic or environmental factors, the etiology is unknown. They can be single, multiple, unilateral or bilaterale. Complications arising from supernumerary teeth include delayed eruption, displacement and root resorption of permanent teeth. Because of these complications the surgical removal of supernumerary teeth is advocated. The purpose of this article is to evaluate clinical characteristics and treatment of four cases who have supernumerary teeth in maxilla or mandible.

Key Words: Supernumerary teeth, paramolar, distal molar, supernumerary premolar.

¹ İstanbul Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi Ağız-Diş-Çene Hastalıkları ve Cerrahisi Anabilim Dalı.

GİRİŞ

Çenelerde normalden fazla sayıda bulunan dişler artı diş veya hiperdonti olarak adlandırılmaktadır. Artı dişlerin çevresel veya genetik faktörlere bağlı geliştiği düşünülmese de etyolojisi tam olarak bilinmemektedir (1-3).

Artı dişler üst veya alt çenede tek başlarına, birden fazla, tek veya çift taraflı görülebilirler. Artı dişlere Gardner sendromu, Fabry Anderson sendromu, Cleidocranial dysostosis, Ehlers-Danlos sendromu da çok sayıda rastlanılmaktadır (3-5).

Artı dişler sürekli dişlenme döneminde daha sık görülmektedir (4). Artı dişler morfolojileri ve lokalizasyonlarına göre sınıflandırılırlar; morfolojilerine göre suplemental ve rudimenter olarak adlandırılırlar. Suplemental dişler normal diş boyutu ve şeklinde, rudimenter dişler ise konik, tüberküllü, molar veya odontom şeklinde görülürler (6).

Artı dişler süt dişlenme döneminde normal diş şeklinde, sürekli dişlenme döneminde ise konik, tüberküllü, suplemental veya odontom şeklinde bulunurlar (4, 7).

Artı dişlere genellikle premaksiller bölgede rastlanılmakta ve en çok görülen tipi 'mesiodens' olup üst çenede orta kesiciler arasında yer alır. Bunu üçüncü molar dişlerin distalinde lokalize olan 'distomolar'lar takip eder. İki molar diş arasında yer alan 'paramolar' ve 'supernumerer premolar' daha nadir rastlanılmaktadır (1, 6).

Artı dişler genellikle asemptomatiktir ve radyografik muayenede tesadüfen tespit edilirler. Sürekli dişlerin yer değiştirmesi, çapraşıklık, dentigeröz kist formasyonu, komşu diş köklerinde rezorpsiyon gibi komplikasyonlara neden olabilirler (4, 6, 8, 9).

Bu makalede maksilla veya mandibulada artı dişleri olan dört olguyu literatürlerle birlikte değerlendirmeyi amaçladık.

OLGU 1

30 yaşında kadın hasta, üst çene sol tarafta damakta yer alan artı dişin ağız içine sürmesi şikayeti ile İstanbul Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi Ağız- Diş Çene Cerrahisi Anabilim Dalı'na başvurdu.

Hastadan alınan anamnezde herhangi bir sistemik hastalığa rastlanmadı. Ekstraoral muayenede bir anomali görülmedi. Yapılan intraoral ve radyografik muayenede 27 ve 28 nolu dişlerin palatinelinde yer

alan supernumerer diş tespit edildi (Şekil 1). Hastanın artı dişi lokal anestezi altında çekildi.

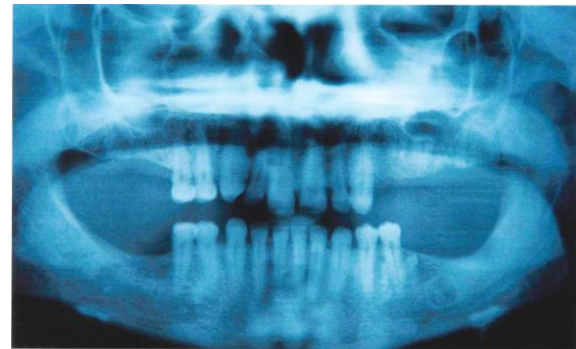

Şekil 1: Üst çene sol bölgede iki molar diş arasında yer alan 'paramolar' diş.

OLGU 2

40 yaşında kadın hasta, mandibula sol tarafta gömük kalan kök nedeni ile serbest diş hekimi tarafından İstanbul Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi Ağız-Diş Çene Cerrahisi Anabilim Dalı'na gönderildi.

Hastadan alınan anamnezde herhangi bir sistemik hastalığa rastlanmadı. Yapılan ekstraoral ve intraoral muayenede bir anomali görülmedi. Hastadan alınan panoramik ve periapikal radyografilerde alt çene sol taraf küçük azı dişleri bölgesinde yer alan gömük artı diş tespit edildi (Şekil 2). Hastanın gömük olan artı dişi loko-rejyonel anestezi altında cerrahi olarak çekildi. Hastada postoperatif komplikasyona rastlanmadı.

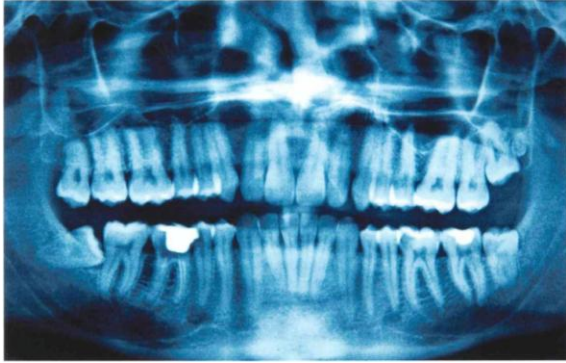

Şekil 2: Alt çene sol küçük azı bölgesinde yer alan gömük artı diş.

OLGU 3

26 yaşında erkek hasta, mandibula sağ tarafta üçüncü büyük azı dişinde ağrı şikayeti ile İstanbul Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi Ağız-Diş Çene Cerrahisi Anabilim Dalı'na başvurdu.

Hastadan alınan anamnezde herhangi bir sistemik hastalığa rastlanmadı. Hastanın klinik muayenesinde 48 nolu dişe bağlı gelişen perikoronitis tespit edildi. Radyolojik muayenede ise 28 nolu dişinin distalinde artı diş görüldü (Şekil 3). Hastanın 48 nolu dişi loko-rejyonel anestezi altında cerrahi olarak çekildikten on gün sonra da 28 nolu dişi ve artı diş loko-rejyonel anestezi cerrahi olarak çekildi. Hastada postoperatif komplikasyona rastlanmadı.

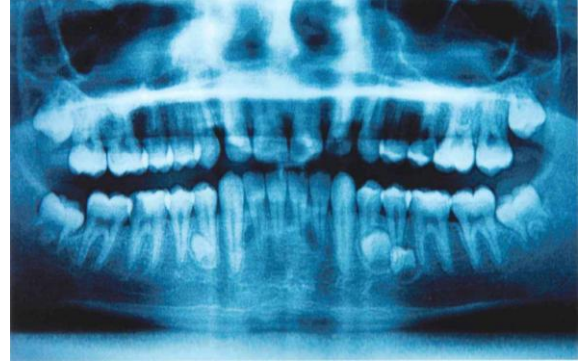

Şekil 3: Üst çene sol bölgede 3. Büyük azı dişinin distalinde yer alan 'distomolar' diş..

OLGU 4

16 yaşında erkek hasta, 36 nolu dişinde ağrı şikayeti ile İstanbul Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi Ağız-Diş Çene Cerrahisi Anabilim Dalı'na gönderildi.

Hastadan alınan anamnezde herhangi bir sistemik hastalığa rastlanmadı. Yapılan ekstraoral ve intraoral muayenesinde bir anomali görülmedi. Hastadan alınan panoramik radyografide mandibula da çift taraflı premolar bölgede yer alan gömük artı dişler tespit edildi (Şekil 4). Hastanın artı dişleri loko-rejyonel anestezi altında cerrahi olarak çekildi. Hastada postoperatif komplikasyona rastlanmadı.

Şekil 4: Alt çenede çift taraflı premolar bölgede yer alan gömük artı dişler.

TARTIŞMA

Artı dişler premaksillada orta kesiciler arasında daha sık görülür. Bunu maksilla 3. büyük azı dişinin distalinde yer alan distomolar dişler takip eder (1, 2, 6, 10).

Montenegro ve ark. kliniklerine başvuran 102 hastada yaptıkları klinik ve radyolojik çalışmada % 46.9 oranında mesiodensle, % 24.1 oranında supernumerer premolarla ve %18 oranında distomolar dişle karşılaştıklarını bildirmişlerdir (10). Rajab ve ark. 152 çocuk hastada yaptıkları çalışmada artı dişlerin görülme sıklığının sırasıyla üst çene orta hatta, premolar bölgede ve üst çene molar bölgede olduğunu ifade etmişlerdir (7).

Artı dişler sürebilmekte veya gömük kalabilmektedirler (6, 7, 11). Bu çalışmadaki üç hastada artı dişler gömük kalırken, bir hastada sürmüştü. Ayrıca artı dişler normal, tersine veya ektopik pozisyonda bulunabilmektedir (6, 7, 12, 13). Bizim dört olgumuzda da dişler normal pozisyonda yer almaktaydı.

Tablo 1: Artı dişlerin lokalizasyonu ve klinik özellikleri.

LOKALİZASYON		Montenegro ve ark. N=145	Esenlik ve ark. N=84	Rajab ve ark. N=189
	Mesiodens		12	43
Yan kesici		1	15	13
Kanin		1	9	5
Premolar		9	17	13
Paramolar		4	–	–
Distomolar		24	–	1
KLİNİK ÖZELLİK	Gömük	125	62	139
	Sürmüş	20	22	50

Artı dişler genellikle konik formda görülmektedir (4, 6, 7). Bizim iki olgumuzda tüberküllü, bir olgumuzda normal diş şeklinde, bir olgumuzda ise konik formda görüldü.

Artı dişler komşu diş kökünde rezorpsiyon, sürekli dişin sürme gecikmesi ve yer değiştirmesi gibi komplikasyonlara neden olabileceği için bu dişlerin çekimleri endikedir. Erken teşhis ve tedavi, komplikasyonları engellemek veya en aza indirmek için önemlidir.

KAYNAKLAR

1. Regezzi JA, Sciubba JJ, Jordan RCK. Oral pathology. Clinical pathologic correlations, 4th edition, WB Saunders, Philadelphia, 2003, p. 373-374.
2. Neville BW, Damm DD, Allen CM, Bouquot JE. Oral & maxillofacial pathology. 2nd edition, WB Saunders, Philadelphia, 2002, p. 69-73.
3. Batra P, Duggal R, Parkash H. Non-syndromic multiple supernumerary teeth transmitted as an autosomal dominant trait. J Oral Pathol Med, 2005; 34: 621-25.
4. Patchett CL, Crawford PJM, Cameron AC, Stephens CD. The management of supernumerary teeth in childhood- a retrospective study of practice in Bristol Dental Hospital, England and Western Dental Hospital, Sydney, Australia. Int J of Pediatric Dent, 2001; 11: 259-65.
5. Peker I, Kaya E, Darendeliler-Yaman S. Clinical and radiographical evaluation of non-syndromic hypodontia and hyperdontia in permanent dentition. Med Oral Patol Oral Cir Bucal, 2009; 14 (8): 393-97.
6. Esenlik E, Sayın OM, Atilla OA, Özen T, Altun,C, Başak F. Supernumerary teeth in a Turkish population. American J of Orthodontics and Dentofacial orthopedics, 2009; 136 (6): 848-52.
7. Rajab LD, Hamdan MAM. Supernumerary teeth: review of the literature and a survey of 152 cases. International Journal of Paediatric Dentistry, 2002; 12: 244-54.
8. Gibson N. A late developing mandibular premolar supernumerary tooth. Australian Dental Journal, 2001; 46 (1): 51-52.
9. McCrea S. Adjacent dentigerous cysts with the ectopic displacement of a third mandibular molar and supernumerary (forth) molar: a rare occurrence. Oral Surg Oral Med Oral Pathol Oral Radiol Endod, 2009; 107: e15-e19.
10. Montenegro PF, Castellón EV, Aytés LB, Escoda CG. Retrospective study of 145 supernumerary teeth. Med Oral Patol Oral Cir Bucal, 2006; 11: E339-44.
11. K. Gunduz, M. Sumer, A. P. Sumer and O. Gunhan. Concrescence of a mandibular third molar and a supernumerary fourth molar: Report of a rare case. British Dental Journal, 2006; 200: 141-42.
12. R. Kirmeier, A. Truschneegg, M. Payer, J. Malyk, S. Daghighi, N. Jakse. The supernumerary nasal tooth. Int. J. Oral Maxillofac. Surg, 2009; 38: 1201-225.
13. Sanei-Moghaddam A , Hyde N, Williamson P. Endoscopic removal of a supernumerary tooth from the nasal cavity in an adult. British Journal of Oral and Maxillofacial Surgery, 2009; 47. 484-85.

Yazışma Adresi:

Gülşah GÜVEN

İstanbul Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi

Ağız-Diş Çene Hastalıkları ve Cerrahisi

Tel: 0212 414 20 20 / 30373

e-mail: ghoroz@gmail.com